

ภาคผนวก

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

พ.ศ.

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

“ผู้ได้รับผลกระทบ” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐอนุญาต หรือสั่งการให้ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎ
กระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการ ให้เลขานุการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการการรับฟังความคิดเห็น หรือมีความเชี่ยวชาญด้านความมั่นคง นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การบริหารจัดการ หรือสิ่งแวดล้อม และต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ทั้งนี้ ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๕ การประชุมคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าเป็นกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ห้ามมิให้กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณาเข้าร่วมพิจารณาหรือมีมติในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ การรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สอดส่องดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้คำปรึกษาแนะนำและฝึกอบรมแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่หน่วยงานของรัฐ และประชาชนให้มีความเข้าใจในการรับฟังความคิดเห็น

(๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๗) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อการพัฒนาการให้เห็นข้อเท็จจริงแก่ประชาชนและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๘) ดำเนินการอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงอธิบาย แนะนำ ให้ความเห็น หรือให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการใดภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

การแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสาขาหรือคณะกรรมการพื้นที่ เพื่อดำเนินการแทนคณะกรรมการตามที่ได้รับมอบหมายก็ได้

ให้นำมาตรา ๕ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการจัดการรับฟังความคิดเห็น ให้คณะกรรมการจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะผู้รับฟังความคิดเห็น

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามวรรคหนึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาอนุญาตหรือจะดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมใด ถ้าเป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ ต้องเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้รับทราบ และต้องปรึกษาหารือร่วมกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณาอนุญาต หรือดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมนั้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่มีผลกฎหมายอื่นบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐต้องนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการตัดสินใจพิจารณาอนุญาตหรือดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมนั้น โดยต้องหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะมีผลกระทบตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของประเทศหรือสังคมส่วนรวม และมีมาตรการเพื่อป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากผลกระทบที่เหมาะสมแล้ว

บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่โครงการหรือกิจกรรมใดที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการเป็นกรณีเร่งด่วน เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์ของประเทศหรือประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นต้องดำเนินการทันที

มาตรา ๑๕ การอนุญาตหรือการดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- (๒) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (๓) กรณีอื่นที่มีผลกระทบตามลักษณะหรือขอบเขตที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี นายรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ เห็นสมควรจัดให้มีการปรึกษาหารือร่วมกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบในโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเหนือจากที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ถ้าประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าควรจะพิจารณาอนุญาตหรือการจะดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมใดของหน่วยงานของรัฐมีผลกระทบตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งทำให้ชุมชนของตนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย อาจเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการการเข้าชื่อร้องขอให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ โครงการหรือกิจกรรมใดที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ เพื่อเผยแพร่หรือให้ประชาชนตรวจสอบได้

- (๑) สารสำคัญของโครงการดำเนินการ
- (๒) สถานที่ วิธีการ ขั้นตอนและระยะเวลาที่จะดำเนินการ
- (๓) เหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ
- (๔) ผลกระทบของการดำเนินการทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมาตรการแก้ไขในกรณีที่มีผลเสีย

(๕) บทวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการเมื่อพิจารณาจากผลกระทบตาม (๔)

(๖) รายละเอียดอื่นใดที่จะเพียงพอให้เข้าใจลักษณะการจัดให้มีข้อเท็จจริงและการเผยแพร่ตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติได้

มาตรา ๑๗ ในการจัดรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง ตามวิธีการดังต่อไปนี้

- (๑) การสัมภาษณ์รายบุคคล
- (๒) การรับฟังความคิดเห็นทางโทรศัพท์
- (๓) การสำรวจความคิดเห็น
- (๔) การแสดงความคิดเห็นโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๕) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (๖) การพบปะแบบไม่เป็นทางการ
- (๗) การสนทนากลุ่มย่อย
- (๘) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- (๙) การประชุมระดับที่ปรึกษา
- (๑๐) การอภิปรายสาธารณะ
- (๑๑) การประชุมพิจารณา
- (๑๒) วิธีอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ เมื่อหน่วยงานของรัฐแห่งใดเริ่มจะพิจารณาโครงการหรือกิจกรรมใดและเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๑๔ ให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณากำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๖ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

ให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง ประกาศให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้รับทราบการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งอย่างน้อยต้องจัดให้มีการประกาศในบริเวณที่จะอนุญาต หรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ในประกาศดังกล่าวต้องมีข้อความแจ้งให้ทราบวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ในการนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางเพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดให้มีการประกาศเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติได้

เมื่อหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ

มาตรา ๑๙ เมื่อได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๘ เสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยผลการแสดงความคิดเห็นให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ หน่วยงานของรัฐต้องนำผลการแสดงความคิดเห็นที่ดำเนินการ ตามมาตรา ๑๘ มาประกอบการพิจารณา ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า จำเป็นต้องดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นต่อไปโดยมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบตามที่ประชาชนแสดงความคิดเห็นแล้วหรือได้ทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจนเห็นชอบโครงการหรือกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐประกาศแสดงความจำเป็นและเหตุผลที่สมควรให้ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องระบุวันเวลาและสถานที่ เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบมีสิทธิแสดงความเห็นคัดค้านการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ภายในเวลาที่เหมาะสมซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวไม่มีการยื่นคัดค้านให้ถือว่าโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว

คำคัดค้านต้องแสดงประเด็นปัญหาให้เข้าใจได้ว่าไม่เห็นด้วยหรือความเห็นแตกต่างในประเด็นใดที่เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมนั้น

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการยื่นคัดค้านตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ

มาตรา ๒๒ การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้น่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจศาลในท้องที่ที่จะดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น เพื่อแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๑๑ เป็นคณะผู้รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบด้วย

(๒) ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นรวบรวมข้อมูลของโครงการหรือกิจกรรมและรายละเอียดคำคัดค้าน เพื่อนำมาพิจารณากำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้เหมาะสมกับสภาพของโครงการหรือกิจกรรม หรือลักษณะของการคัดค้าน ซึ่งต้องเป็นวิธีการตามที่กำหนดในมาตรา ๑๓

(๓) ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็นโดยต้องแสดงข้อมูลที่จำเป็นของโครงการหรือกิจกรรม ประเด็นปัญหาที่จะมีการรับฟังความคิดเห็นการกำหนดตัวแทนกลุ่มบุคคลผู้ได้รับผลกระทบที่จะเสนอข้อคิดเห็น การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประชาชน และขั้นตอนการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

(๔) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเสร็จสิ้น ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจัดส่งให้หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ และประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบสามารถตรวจสอบได้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดรายละเอียดวิธีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการตามวรรคหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๒๓ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการจากคณะผู้รับฟังความคิดเห็น ให้น่วยงานของรัฐนำมาพิจารณาประกอบกับความจำเป็นของโครงการหรือกิจกรรม มาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาลผลกระทบที่เป็นขึ้น ความคุ้มค่าของประโยชน์สาธารณะ และทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณาอนุญาตหรือได้เนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น

มาตรา ๒๔ บรรดาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นให้ตกเป็นภาระของผู้ขออนุญาตหรือผู้มีสิทธิหรือผู้มีสิทธิดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่นำมารับฟังความคิดเห็น

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงในค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะผู้รับฟังความคิดเห็นด้วยตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการจัดให้มีข้อเท็จจริงตามเวลามาตร ๑๖ หรือไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๒๑ ให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อมีคำบังคับให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนของพระราชบัญญัตินี้ได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“โครงการของรัฐ” หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

ข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๖ ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๕ ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ ๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ ๗ ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - (๒) สาระสำคัญของโครงการ
 - (๓) ผู้ดำเนินการ
 - (๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ
 - (๕) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
 - (๖) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
 - (๗) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว
 - (๘) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเองให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย
- ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๘ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้นรวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย

หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

ข้อ ๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ ๘ อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้

(ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล

(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด

(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

(ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(๒) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

(ก) การประชาพิจารณ์

(ข) การอภิปรายสาธารณะ

(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

(๓) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ ๘ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้ว ให้แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๑๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐและสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๑๒ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐโครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ ๙ (๓) ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้น ตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

(๒) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(๒) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๓) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูล
ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี